

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการตระหนักรับรู้ของคนพิการเกี่ยวกับกฎหมายเพื่อคนพิการและบทบาทของกฎหมายนี้ที่มีต่อการดำรงชีวิตและอัตลักษณ์ของคนพิการ การศึกษาได้อาศัยข้อมูลที่เกี่ยวข้องจากเอกสารทางวิชาการต่างๆ และการสัมภาษณ์เชิงลึกกลุ่มตัวอย่างในเขตพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่ และนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์โดยใช้กรอบแนวคิดเรื่องการรับรู้กฎหมาย แนวคิดเรื่องการรับรู้สิทธิ แนวคิดเรื่องการดำรงชีวิตอิสระของคนพิการ และแนวคิดเรื่องปิรามิดของผู้ได้รับบาดเจ็บและการเยียวยาความเสียหาย (ฐานของปิรามิดหมายถึงจำนวนผู้ได้รับบาดเจ็บและยอดปิรามิดได้แก่จำนวนผู้เสียหายที่ใช้สิทธิดำเนินคดีตามกฎหมาย) ผลการวิจัยสามารถสรุปได้ดังนี้

1. กฎหมายเพื่อคนพิการที่รัฐบัญญัติขึ้นมีบทบาทสำคัญในการดำรงชีวิตและการรับรู้กฎหมายของคนพิการ ทำให้คนพิการมีความเข้าใจสิทธิและโอกาสที่กฎหมายรับรองให้มากพอสมควร อย่างไรก็ตามก็ตี ปรากฏว่ายังไม่มี การบังคับใช้กฎหมายอย่างจริงจัง ทำให้คนพิการไม่ได้รับสิทธิตามกฎหมายอย่างแท้จริง นอกจากนี้ การประชาสัมพันธ์ด้านข่าวสารและกฎหมายสำหรับคนพิการยังมีน้อยเกินไป ทำให้คนพิการไม่ค่อยมีโอกาสรับรู้ข้อมูลข่าวสารและกฎหมายต่างๆ

2. กลุ่มคนพิการตัวอย่างส่วนใหญ่ในการศึกษาคั้งนี้มีระดับของการรับรู้กฎหมายค่อนข้างสูง ทั้งนี้ ระดับของการรับรู้กฎหมายมิได้ขึ้นอยู่กับประเภทของความพิการ เพศ อายุ หรือระดับการศึกษา แต่ขึ้นอยู่กับปัจจัยหลัก 2 ประการ ได้แก่ ประสิทธิภาพในการเผชิญกับปัญหาในการดำรงชีวิต และการมีส่วนร่วมในองค์กรที่เกี่ยวข้องกับคนพิการ

3. การรับรู้กฎหมายของคนพิการทำให้คนพิการเกิดความเข้าใจว่าตนเองมีสิทธิตามกฎหมาย เช่นเดียวกับคนปกติทั่วไป แต่พวกเขา รู้สึกว่าไม่ได้รับสิทธิขั้นพื้นฐานนี้ตามที่ควรจะเป็น คนพิการมักจะถูกกีดกันออกไปจากการใช้สิทธิของตนเองและมักจะได้รับการปฏิบัติอย่างไม่เหมาะสมและด้อยกว่าคนปกติทั่วไปอยู่เสมอ นอกจากนี้คนพิการยังไม่ได้รับสิทธิในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารอย่างเต็มที่ และได้รับสิทธิและโอกาสทางสังคมน้อยกว่าคนปกติทั่วไป อย่างไรก็ตาม คนพิการส่วนใหญ่ไม่ได้เรียกร้องเพื่อให้ได้มาซึ่งสิทธิต่างๆ ผ่านกระบวนการที่เป็นทางการของกฎหมาย เนื่องจากไม่ทราบถึงวิธีการ จึงทำให้จำเป็นต้องยอมรับในสิ่งที่สังคมหยิบยื่นให้

4. การรับรู้สิทธิตามกฎหมายของคนพิการมีบทบาทสำคัญในการสร้างอัตลักษณ์หรือความเข้าใจในตนเองของคนพิการ ทำให้คนพิการมีความเข้าใจว่าตนเองก็เป็นประชาชนคนหนึ่ง ที่ควรได้รับสิทธิในด้านต่างๆ เช่นเดียวกับคนอื่นๆ และสามารถทำสิ่งต่างๆ ได้เท่าเทียมกับคนปกติ จึงมีความต้องการให้สังคมยอมรับว่าตนเองเป็นส่วนหนึ่งของสังคมเช่นกัน

โดยสรุปแล้ว ถึงแม้จะมีกฎหมายบัญญัติให้สิทธิในด้านต่างๆ มากมายแก่คนพิการและคนพิการมีการรับรู้สิทธิตามกฎหมายของตนเองอยู่ในระดับที่ค่อนข้างสูง แต่หากไม่มีการบังคับใช้กฎหมายอย่างจริงจังในทางปฏิบัติ และสังคมยังมีเจตคติทางลบและมีการเลือกปฏิบัติต่อคนพิการ กฎหมายย่อมไม่อาจบังเกิดผลได้อย่างแท้จริง จึงควรมีมาตรการในการบังคับใช้กฎหมายอย่างจริงจัง และรณรงค์ส่งเสริมให้เกิดการตระหนักรับรู้กฎหมายและการใช้สิทธิในด้านต่างๆ ให้แก่คนพิการมากขึ้น รวมทั้งยกระดับจิตสำนึกและเจตคติของผู้คนในสังคมที่มีต่อคนพิการ เพื่อเป็นก้าวสำคัญที่จะทำให้คนพิการได้รับสิทธิต่างๆ ตามกฎหมายและได้รับความเสมอภาค โดยเท่าเทียมกับบุคคลทั่วไปอย่างแท้จริง

The purpose of this research is to study legal consciousness and the role of law in the life and identity of disabled people. The methodology used in the study is documentary research and in-depth interview of sampled disabled persons in Chiang Mai province. The research results are then analyzed through the concepts of legal consciousness, rights consciousness, independent living of disabled persons and the injury pyramid and compensation (the base of the pyramid represents the number of injury victims while its tip involve cases actually litigated). The research findings can be summarized as follows:

1. The disabilities laws enacted by the state play an important role in the life and legal consciousness of disabled people. This is evidenced by the fact that they have a reasonable understanding of the rights and opportunities guaranteed by laws. However, it is found that the laws are not genuinely enforced, with the consequence that disabled people do not generally enjoy their legal rights. In addition, the publication of information concerning disabilities laws has been inadequate which affects disabled people's access to information.

2. The majority of the interviewees have a high level of legal consciousness. Their legal consciousness does not depend on the characteristics of their disabilities, sex, age, or education. Two crucial factors affecting legal consciousness are their life experience in encountering problems and their participation in a disabilities organization.

3. Legal consciousness makes disabled people understand that they have the same legal rights as other ordinary people in society. However, they still feel that they do not enjoy the basic rights that they deserve. Generally they are excluded from exercising their rights and quite often, they are inappropriately and inferiorly treated. They cannot enjoy fully their right to information and equal opportunities. Even then, most disabled people do not claim their rights through the formal process because they do not know the procedure. As a result, they have to endure unfair treatment from the society.

4. Disabled people's right consciousness is important for creating their identity. It enables them to understand that they should be included in the group of ordinary citizens who have the right to enjoy their legal rights. Therefore, they wish to be accepted as a part of society.

In conclusion, although the law provides numerous rights to disabled people and they do have a high level of legal and right consciousness, disabled people cannot enjoy equal opportunities so long as there is no effective law enforcement and the negative social attitudes towards disabled people still generally prevail. It is recommended that measures be introduced for serious implementation of disabilities laws and promotion of more legal consciousness among disabled people, as well as elevating public consciousness and social attitudes to view disabled people as a part of society. If this can be done, it would be an important step towards according true equal rights and opportunities to disabled people.